

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Zuzanna Rudzińska - Bluszcz

BK-VII.0520.105.2025
Warszawa, 04 kwietnia 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję odpowiedź na interpelację nr 8435 złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Pana Posła Marcina Józefaciuka *w sprawie funkcjonowania wydziałów rodzinnych i nieletnich w sądach powszechnych*.

Ad 1 i 2

Przekazuję zestawienie statystyczne, dotyczące liczby obsadzonych etatów w wydziałach rodzinnych i nieletnich. Wyjaśniam, że informacje statystyczne są dostępne w podziale na jednostki sądownictwa powszechnego, nie zaś według podziału administracyjnego kraju, dlatego też zestawienie prezentuje dane statystyczne według okręgów sądów rejonowych, a nie według województw (Zał. 1).

Ad 3 i 5

Przekazuję zestawienie statystyczne, dotyczące sprawności postępowania w sprawach rodzinnych. Są to dane ogólnopolskie oraz dane dla poszczególnych okręgów sądowych (Zał. 2).

Ad 4

Przekazuję zestawienie statystyczne, dotyczące spraw z wykazu S (skargowego) w sądach

apelacyjnych i sądach okręgowych dla spraw cywilnych. Wyjaśniam, że w sądach okręgowych i sądach apelacyjnych sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego rozpatrują wydziały cywilne. Nie ma możliwości wyodrębnienia z formularzy statystycznych liczby skarg na przewlekłość postępowań i opieszałość sądów w sprawach rodzinnych. Z tego powodu w zestawieniu wskazano informację o skargach wniesionych w sprawach cywilnych ogółem (Załącznik 3).

Ad 6 i 7

Przekazuję zestawienie statystyczne, dotyczące porozumień o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej. Są to dane ogólnopolskie oraz dla poszczególnych okręgów sądowych (Załącznik 4).

Ad 8

Przekazuję ewidencję, dotyczącą liczby spraw rodzinnych w odniesieniu liczby spraw ogółem w sądach powszechnych (Załącznik 5).

Ad 9

Przekazuję zestawienie statystyczne dotyczące terminu wyznaczenia pierwszej rozprawy w sprawach rodzinnych. Wyjaśniam, że nie ma możliwości wyodrębnienia z formularzy statystycznych danych dotyczących wyznaczenia pierwszej rozprawy tylko w sprawach o alimenty, ustalenie miejsca pobytu dziecka oraz kontaktów. Informacje w sprawach rodzinnych i nieletnich na temat wyznaczenia pierwszej rozprawy i średniego czasu trwania postępowań sądowych są gromadzone jedynie dla głównych kategorii spraw bez możliwości szczegółowego wyodrębnienia rejestrowanych spraw zawartych w tych kategoriach (Załącznik 6).

Ad 10

Na podstawie dostępnych danych statystycznych, zbieranych w oparciu o sądowe formularze statystyczne, nie ma możliwości wyodrębnienia informacji wskazanych w tym punkcie interpelacji.

Ad 11 i 12

Ministerstwo Sprawiedliwości podejmuje działania legislacyjne mające na celu usprawnienie postępowań sądowych w sprawach rodzinnych, w tym w zakresie postępowań o zabezpieczenie alimentów oraz ustalenie/zmianę kontaktów z dzieckiem.

W tym celu planowane są między innymi:

- specjalizacja sądownictwa rodzinnego polegająca na wprowadzeniu we wszystkich sądach okręgowych i apelacyjnych wydziałów (bądź sekcji) rodzinnych. Ma to spowodować, że sprawy rodzinne będą rozpoznawane nie tylko przez wydziały rodzinne sądów rejonowych, ale i przez wydziały rodzinne sądów okręgowych (zarówno w I instancji, jak i w II instancji) oraz przez wydziały rodzinne sądów apelacyjnych (w II instancji). Rozwiązanie to zapewni odpowiednią jakość orzecznictwa w sprawach rodzinnych, w których kluczowa jest ochrona praw dzieci i osób z grup wrażliwych oraz przyspieszy czas rozpoznania sprawy w zakresie wniesionych środków odwoławczych;
- opracowanie tabel alimentacyjnych. Obecnie Ministerstwo Sprawiedliwości prowadzi uzgodnienia w tym zakresie z innymi resortami, w tym z Ministerstwem Finansów;
- usprawnienie postępowań o wykonanie kontaktów oraz o odebranie dziecka, przez przemodelowanie obecnego postępowania o wykonanie kontaktów z dzieckiem. Ma to polegać na skróceniu czasu postępowania przez wprowadzenie obowiązku nałożenia przez sąd odpowiedniej sankcji za niewykonywanie kontaktów lub niewłaściwe wykonywanie kontaktów już w postępowaniach o ustalenie bądź zmianę kontaktów z dzieckiem (w tym także przy zatwierdzaniu ugody zawartej przed mediatorem, jak i w postępowaniu, w którym ugodę zawarto przed sądem);
- wprowadzenie możliwości orzekania przez asesorów sądowych we wszystkich sprawach rozstrzyganych w wydziałach rodzinnych i nieletnich co wzmocni kadrowo wydziały rodzinne i nieletnich sądów rejonowych. Tę zmianę przewiduje przygotowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw nr UD206. Projekt został 25 marca 2025 r. skierowany do uzgodnień, konsultacji publicznych i opiniowania:

<https://legislacja.gov.pl/projekt/12395952>.

Kolejne dwa filary planowanych zmian mają związek z pracą Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego (dalej: Komisja Kodyfikacyjna), która działa przy Ministrze Sprawiedliwości. Komisja Kodyfikacyjna prowadzi zaawansowane prace nad kompleksową nowelizacją Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz postępowania w sprawach rodzinnych i opiekuńczych.

Komisja Kodyfikacyjna przygotowała m.in. założenia reformy dotyczącej przepisów postępowania wykonawczego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych. W aktualnym stanie prawnym, tylko niektóre aspekty tego postępowania zostały uregulowane i to w różnych aktach prawnych o różnej randze (ustawach, rozporządzeniach). W zakresie nieuregulowanym mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego, właściwe w pierwszej kolejności dla postępowania nieprocesowego, a następnie procesowego. Celem reformy jest wprowadzenie jednego kompleksowego aktu prawnego regulującego powyższą materię na poziomie ustawowym. Nowe przepisy będą określały zakres i cele postępowania wykonawczego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych, jego zasady i tryb, właściwość rzeczową i miejscową sądu, organy wykonawcze i ich właściwość oraz zakres działania, prawa i obowiązki uczestników postępowania wykonawczego, a w końcu przebieg postępowania.

Założenia ww. reformy, przygotowane przez Komisję Kodyfikacyjną zostały opublikowane na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/zalozenia-reformy-dotyczacej-przepisow-postepowania-wykonawczego-w-sprawach-rodzinnych-i-opiekunczych>

Następnie, w ramach Komisji Kodyfikacyjnej 10 września 2024 r. został powołany Zespół problemowy do spraw reformy Opiniodawczych Zespołów Sądowych Specjalistów (dalej: OZSS). Zespół przygotował założenia reformy dotyczącej funkcjonowania OZSS, w szczególności w zakresie zmian w treści ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów. Celem reformy jest m.in. poprawa

terminowości sporządzania opinii, poprawa warunków pracy sądowych specjalistów, wprowadzenie zmian organizacyjnych adekwatnych do potrzeb wymiaru sprawiedliwości.

Założenia reformy przygotowane przez Komisję Kodyfikacyjną zostały opublikowane:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/zalozenia-reformy-dotyczacej-funkcjonowania-ozss>.

Na podstawie dokumentów przygotowanych przez Komisję Kodyfikacyjną Ministerstwo Sprawiedliwości przystąpi do opracowania koniecznych zmian legislacyjnych.

Z wyrazami szacunku

Zuzanna Rudzińska-Bluszcz
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Załącznik:

Zestawienia statystyczne